

Innst. S. nr. 37

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument nr. 8:94 (2006-2007)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin S. Woldseth, Olemic Thommessen, Mødulf Aukan og Trine Skei Grande om ulike finansieringsmodeller for offentlig finansiering av private barnehager

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Forslagsstillerne viser til at privat eide og drevne norske barnehager utgjør majoriteten av det totale barnehagetilbudet. Det vises også til at den finansieringsordningen som ligger til grunn, viser seg å ha svakheter som bidrar til forskjellsbehandling mellom offentlige og private barnehager. Det foreligger i dag en rekke enkeltsaker i kommunene hvor det er påvist at private barnehager kommer dårligere ut enn de offentlige fordi regelverket om finansiering er komplisert, gir rom for tolkning og til dels kan misbrukes på en slik måte at det får uheldige konsekvenser for private aktører.

Forslagsstillerne mener det er svært uheldig at man har et finansieringssystem som bidrar til at en rekke private barnehager ikke får det offentlige tilskuddet de rettmessig har krav på.

Forslagsstillerne mener en ny finansieringsmodell må sikre

- at barnehagene gis tilbakemelding om finansiering på et tidspunkt som gir barnehageeier mulighet til å planlegge egen virksomhet på en god måte og innen rimelig tid etter at forespørsel om tilskudd er sendt kommunen
- at det skjer reell likebehandling mellom privat og offentlig aktør i alle kommuner
- at kommunene åpner for innsyn i hvordan beregningene gjøres. Det er i dag ikke et transparent system i mange kommuner. Beregninger gjort av

kommunen må kunne etterprøves på en enkel måte av dem som mottar tilskudd.

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge for Stortinget ulike modeller for beregning av offentlig tilskudd til private barnehager som sikrer reell likebehandling mellom offentlige og private aktører, samt fremlegge en vurdering av prosentsatsen i forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Britt Hildeng, Espen Johnsen og Tove Karoline Knutsen, fra Sosialistisk Venstreparti, May Hansen og fra Senterpartiet, Trond Lode, vil vise til svar fra Kunnskapsdepartementet i brev av 11. juni 2007 hvor det informeres om at Regjeringen høsten 2007 vil sende ut på høring forslag til endringer i barnehageloven som følge av ønsket om å innlemme de øremerkede tilskuddene til barnehagene i kommunerammen fra 1. januar 2009. I denne forbindelse vil departementet utrede nærmere hvilke endringer som eventuelt må gjøres i forhold til den offentlige finansieringen av ikke-kommunale barnehager.

Flertallet foreslår at saken vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Olemic Thommessen, fra Kristelig Folkeparti, lederen May-Helen Molvær Grimstad, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til bakgrunnen for representantforslaget og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge for Stortinget ulike modeller for beregning av offentlig tilskudd til private barnehager som sikrer reell likebehandling mellom offentlige og private aktører, samt fremlegge en vurdering av prosentsatsen i forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd."

Disse medlemmer viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 31. oktober 2007 om endringer i barnehageloven. Disse medlemmer mener forslagene i høringsbrevet ikke ivaretar intensjonen i Dokument nr. 8:94 (2006-2007). Disse medlemmer vil derfor anmode Regjeringen om å ivareta hensynet til reell likebehandling mellom offentlige og private aktører i arbeidet med endringer i barnehageloven.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen fremlegge for Stortinget ulike modeller for beregning av offentlig tilskudd til private barnehager som sikrer reell likebehandling mellom offentlige og private aktører, samt fremlegge en vurdering av prosentsatsen i forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til sine merknader og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:94 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin. S. Woldseth, Ole-mic Thommessen, Modulf Aukan og Trine Skei Grande om ulike finansieringsmodeller for offentlig finansiering av private barnehager - vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 20. november 2007

May-Helen Molvær Grimstad
leder

Gunn Karin Gjøl
ordfører

Vedlegg

Brev fra Kunnskapsdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 20. juni 2007

Dokument nr. 8:94 (2006-2007) om ulike finansieringsmodeller for offentlig finansiering av ikke-kommunale barnehager

Jeg viser til brev av 11.06.2007 fra Familie- og kulturkomiteen. Jeg har følgende vurdering av forslagene:

1. Stortinget ber Regjeringen fremlegge for Stortinget ulike modeller for beregning av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager som sikrer reell likebehandling mellom kommunale og ikke-kommunale aktører.

Forslagsstillerne peker på svakheter ved nåværende finansieringsordning, og mener den fører til forskjellsbehandling mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager når det gjelder kommunalt tilskudd. Dagens finansieringsmodell bygger på prinsippet om kostnadsdekning, dvs. at alle barnehager skal få dekket av kommunen de kostnader som ikke er dekket av øvrige offentlige tilskudd eller foreldrebetaling. Denne hovedregelen er lik for alle barnehager uansett eierskap. Modellen innebærer noen begrensninger i den kommunale finansieringsplikten overfor ikke-kommunale barnehager.

Den kommunale finansieringsplikten overfor ikke-kommunale barnehager er regulert i forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlig tilskudd. Etter forskriften har kommunen overfor ikke-kommunale barnehager en plikt til å gi tilskudd slik at det samlede offentlige tilskuddet utgjør minst 85 % av det tilsvarende kommunale barnehager i gjennomsnitt mottar i offentlige tilskudd. Dersom tilskudd beregnet etter 85 % - regelen ikke fullt ut dekker kostnadene i den ikke-kommunale barnehagen, har kommunen etter forskriften i utgangspunktet en plikt til å øke sitt tilskudd inntil kostnadsdekning har funnet sted. Finansieringsplikten begrenses likevel oppad til at kommunen ikke må gi tilskudd slik at den samlede offentlige finansieringen av barnehagen overstiger 100 % av det tilsvarende kommunale barnehager i gjennomsnitt mottar i offentlige tilskudd. I tillegg har kommunen ikke plikt til å dekke kostnadsvekst i den ikke-kommunale barnehagen som overstiger normal pris- og kostnadsvekst for kommunesektoren. På denne bakgrunn blir det årlige kostnadsnivået i de kommunale barnehagene, samt normal pris- og kostnadsvekst for kommunesektoren, i noen grad bestemmende for hvor stort tilskudd de ikke-kommunale barnehagene får fra kommunen.

Forslagsstillerne reiser påstand om at dagens finansieringssystem bidrar til at en rekke ikke-kommunale barnehager i dag ikke får det offentlige tilskuddet de rettmessig har krav på. I denne forbindelse viser jeg til at eieren av en ikke-kommunal barnehage etter § 6 i forskrift om likeverdig behandling alltid kan påklage vedtak om kommunalt tilskudd til fylkesmannen. Vedtak om kommunalt tilskudd regnes som et enkeltvedtak

etter forvaltningsloven § 2, og forvaltningslovens regler om klagebehandling kommer derfor til anvendelse. I klagebehandlingen må fylkesmannen ta konkret stilling til om kommunen har oppfylt sin plikt etter forskriften. Dersom fylkesmannen som klageinstans kommer til at kommunen ikke har gjort vedtak om kommunalt tilskudd i samsvar med reglene i forskriften, kan han etter forvaltningslovens regler oppheve eller treffe nytt vedtak i saken, eller sende saken tilbake til kommunen for ny behandling. Kommunens vedtak om tilskudd til ikke-kommunale barnehager vil således alltid kunne vurderes og etterprøves av en overordnet klageinstans.

Videre peker forslagsstillerne på at dagens regelverk er så komplisert at det er tilnærmet umulig for den enkelte barnehage å etterprøve kommunens vedtak om kommunalt tilskudd. Jeg viser til at eiere av ikke-kommunale barnehager etter forvaltningsloven §§ 18 - 20 vil ha rett til innsyn i sin egen sak. Videre følger det av forvaltningsloven § 25 visse krav til hvordan vedtak om kommunalt tilskudd skal begrunnes. Det må kunne erkjennes at regelverket rundt beregningen av kommunalt tilskudd til ikke-kommunale barnehager er komplisert. Jeg mener likevel at de ikke-kommunale barnehagenes behov for informasjon om beregning av det kommunale tilskuddet sikres tilstrekkelig gjennom forvaltningslovens regler. I merknadene til forskrift om likeverdig behandling er det for øvrig påpekt at kommunen må dokumentere sin beregning av tilskudd til ikke-kommunale barnehager, og at dette beregningsgrunnlaget skal vedlegges kommunens vedtak. Fylkesmennene er gitt i oppdrag å ha særlig fokus på informasjon og veiledning i forbindelse med forskrift om likeverdig behandling.

Når det gjelder skjønnsmidlene, er disse en overføring fra staten til kommunene der formålet er å kompensere for kommunenes merutgifter knyttet både til innføring av maksimalpris, kommunal plikt til økonomisk likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager og til drift av nye barnehageplasser. Skjønnsmidlene er således ikke ment å kun bidra til økt likebehandling mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager. Størrelsen på dagens skjønnsmidler er beregnet ut fra dagens finansieringsforpliktelse for kommunene slik denne er definert i forskrift om likeverdig behandling.

Regjeringen tar sikte på å innlemme de øremerkede tilskuddene i kommunerammen fra 01.01.2009. I denne forbindelse vil departementet utrede nærmere hvilke endringer som evt. må gjøres i forhold til den offentlige finansieringen av ikke-kommunale barnehager. Målene i Soria Moria-erklæringen om å sikre tilstrekkelig og forutsigbar finansiering for de ikke-kommunale aktørene i barnehagesektoren vil selvsagt videreføres i dette arbeidet. Nærmere beskrivelse av hvilke tilskudd som skal innlemmes i kommunerammen vil Regjeringen komme tilbake til i kommune-

proposisjonen for 2009. Endringer i barnehageloven som følge av rammefinansiering tas det sikte på å sende på høring høsten 2007.

2. Stortinget ber Regjeringen legge frem en vurdering av prosentsatsen i forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd.

Forslagsstillerne skriver at en ny finansieringsmodell må sikre at det skjer en reell likebehandling mellom de kommunale og ikke-kommunale aktørene i alle kommuner. I denne sammenheng mener forslagsstillerne også at det er på tide å revurdere prosentsatsen i forskrift om likeverdig behandling, og eventuelt heve den til 100 %.

Økt grad av økonomisk likebehandling vil være et budsjettspørsmål, og må håndteres i forbindelse med de årlige budsjetter. Dersom full økonomisk likebehandling skal innføres innenfor dagens budsjettamme, vil det tvinge seg frem en omfordeling av ressurser fra barnehager med høyt kostnadsnivå til barnehager med lavere kostnadsnivå. For en stor del vil dette innebære en omfordeling fra kommunale til ikke-kommunale barnehager, fordi kommunale barnehager i gjennomsnitt har et høyere kostnadsnivå enn de ikke-kommunale barnehagene. Eventuelt må kommunene øke sin egen ressursinnsats utover den egenfinansieringen som ble forutsatt ved inngåelse av barnehageforliket.